

JulkICT-osasto

27.8.2019

Laaksonen, Talkkari

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNTA (JUHTA) 4/2019

Aika: Torstai 6.6.2019 klo 10-12
Paikka: Sosiaali- ja terveysministeriö, nh.Meritulli,
os.Meritullinkatu 8, Helsinki

Osallistujat:

Jäsen		Varajäsen	
Valtiovarainministeriö, Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, puheenjohtaja (klo 11.30 lähtien)	x	Valtiovarainministeriö, Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto, lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara	x
Kansaneläkelaitos, tietopalvelujohtaja Marina Lindgren	x	Kansaneläkelaitos, tietohallintopäällikkö Ari Vähä-Erkkilä	
Opetus- ja kulttuuriministeriö, erityisasiantuntija Kalervo Koskimies	x	Oikeusministeriö, tietohallintojohtaja Tarmo Maunu	
Sosiaali- ja terveysministeriö, erityisasiantuntija Markku Heinäsenaho (Minna Saarion ja Pesonen Tiina sijaisena)	x	Sisäministeriö, johtava asiantuntija Ismo Parviainen	
Työ- ja elinkeinoministeriö, neuvotteleva virkamies Päivi Tommila		Liikenne- ja viestintäministeriö, erityisasiantuntija Mika Vuorinen	x
Valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto erityisasiantuntija Suvi Savolainen	x	Valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen	
Ympäristöministeriö, tietohallintojohtaja Jukka Litmanen	x	Maa- ja metsätalousministeriö, tietohallintojohtaja Antti Vertanen	
Suomen Kuntaliitto ry, varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, varapuheen- johtaja (klo 10.53 lähtien)	x	Suomen Kuntaliitto ry, johtaja Ilari Soosalu	x

Helsingin kaupunki, tietohallintojohtaja Markku Raitio	x	Järvenpään kaupunki, kaupunginjohtaja Olli Naukkarinen	
Kuusamon kaupunki, tietohallintojohtaja Pekka Kantola	x	Lempäälän kunta, kunnanjohtaja Heidi Rämö	
Sipoon kunta, kunnanjohtaja Mikael Grannas	x	Mikkelin kaupunki, elinikäisen oppimisen ja osallisuuden johtaja Virpi Launonen	
Kouvola kaupunki, tietohallintojohtaja Sirpa Mäntynen	x	Raisio seudun koulutuskuntayhtymä, johtava rehtori, kuntayhtymän johtaja Maria Taipale	
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, johtaja Juha Kinnunen		Oulun kaupunki, hyvinvointijohtaja Kirsti Ylitalo-Katajisto	
Suomen Kuntaliitto ry, tietoyhteiskunta-asioiden johtaja Tommi Karttaavi		Suomen Kuntaliitto ry, erityisasiantuntija Karri Vainio	
Suomen Kuntaliitto ry, Elisa Kettunen (Karttaavin/Vainion sijasta)	x		
Sihteeristö		Muut osallistujat	
Heikki Talkkari, pääsihteeri, VM	x	teollisuusneuvos Sirpa Alitalo, TEM (kohdat 1-2)	x
Tom Holmroos, Suomen Kuntaliitto (n.klo 11 lähtien)	x	erityisasiantuntija Jaana Nevalainen, VM (kohdat 1-3)	x
Pirre Laaksonen, VM (siht.)	x	neuvotteleva virkamies Suvi Remes, VM (etänä, kohdassa 4)	x

1 Kokouksen avaus, esityslistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Sami Kivivasara avasi kokouksen klo 10.02, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan estyneinä ollessa.

Päätös: Esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. (Liite 1)

2 Luvat ja valvonta -kärkihankkeen esittely

Esittelijä: teollisuusneuvos Sirpa Alitalo, TEM (Liite 2)

<https://tem.fi/luvat-ja-valvonta-karkihanke>

Edellisen hallituksen Luvat ja valvonta -kärkihankkeen tavoitteena on ollut rakentaa julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla. Tarkoitus on uudistaa lupa- ja valvontatoiminnan toimintamallit digitalisaatiota hyödyntämällä.

Hankkeen käynnistysvaiheessa TEM osallisti laajan joukon eri viranomaisia yhteiseen hankesuunnitteluun. Aluksi sovittiin työskentelymetodista, joksi valittiin monitoimijaympäristössä toteutettu palvelumuotoilu ja metodin testaukseen valittiin kaksi asiakascasea: ison teollisuuslaitoksen muutoshanke ja tapahtumanjärjestäminen, joita tarkasteltiin ja työstiin tarkemmin. Palvelumuotoiluvaiheessa pyrittiin tunnistamaan, miten rakenneriippuvuuksista päästään eroon, miten muotoillaan viranomaisrajat ylittävät asiakaslähtöiset palveluprosessit ja mitä edellytetään vain kertaalleen yhden tiedon kysymiseltä. Palvelumuotoiluvaiheeseen osallistettiin myös palvelun loppuasiakkaita, yritysten edustajia. Metodina palvelumuotoilu nosti asiakkaan roolin keskiöön ja metodin todettiin toimivan hyvin.

Palvelumuotoilun yhteydessä määriteltiin yhteistyössä ne yhteiset keskeisimmät järjestelmätöiminnallisuudet, joilla asiakaslähtöisiä palveluprosesseja ja viranomaisten välistä yhteistyötä on tarpeen sujuvoittaa ja tukea. Kyseisistä n. 50 yhteiskäyttöisestä toiminnallisuudesta on hankkeessa toteutettavaan digitaaliseen palvelukerrokseen valittu toteutettavaksi noin puolet. Palvelukerroksen ensimmäiset toiminnallisuudet on julkaistu huhtikuun 2019 lopussa, varsinainen palvelukerroksen asiakaskäyttö on aikataulutettu alkamaan vuoden 2020 alussa Tukesin ja AVIen käyttöön-otoilla.

Hankkeessa on keskeistä laaja toimintatapamuutos, jossa tieto on keskiössä. Tärkeässä roolissa onnistumiselle on ollut viranomaistoimijoiden sitoutuminen hankkeeseen. Prosessivastaava kunkin palvelukokonaisuuteen on nimetty siitä virastosta, jolla on kokonaisuuden kannalta keskeisin rooli. TEM on toiminut kehitystyön koordinoijan ja mahdollistajan roolissa.

Ensimmäisten em. palvelumuotoilukokonaisuuksien jälkeen on käynnistetty kolme uutta asiakascasea: sotealan yrityksen perustaminen ja siihen liittyvä luvitus, maatalouden digipalvelut ja kaivoksen toiminnanaikainen valvonta. Hanke on kasvanut laajaksi kokonaisuudeksi, jossa on jo nyt mukana parikymmentä eri viranomaistahoa sekä kuntien ja kaupunkien edustajia. Viiden käynnistyneen palvelukokonaisuuden lisäksi on seuraavana palvelukokonaisuutena käynnistetty keskustelu mm. uusiutuvan energian direktiivistä ja siitä luvitusmenettelyjen organisointiin ja kes-
toon liittyvistä muutoksista.

Hankkeen toimeenpanoa tuetaan myös vast'ikään käynnistetyllä muutosohjelmalla. Toimintatapamuutostyö on käynnistetty teollisuuslaitoksen muutoshankkeen pilotilla, johon on valittu muutosagentit AVIsta ja TUKESista. Pilotissa laaditaan muutosohjelman geneerinen runko, johon kunkin palvelukokonaisuuden tarvitsemat erityispiirteet sitten räätälöidään mukaan.

Hankkeen ohjausryhmässä on mukana kuusi eri ministeriötä ja muutama virasto sekä kaupunkien edustaja.

Lyhyt kuvaus siitä, miten asiakas käyttää palvelukerrosta: Asiakas löytää tarvitsemansa palvelukokonaisuuden joko suomi.fi palvelukuvauksista tai jonkun palvelukokonaisuuteen kuuluvan viranomaisen omilta nettisivuilta. Asiakas hakee asiaansa koskevaa tietoa ja hyödyntää analyysityökaluja. Asiakas kuvaa hankettaan koskevat, viranomaisille yhteiset tiedot, jotka palvelukerros jakaa viranomaiskohtaisiin asiointi- ja käsittelyjärjestelmiin. Asiakas täydentää hakemuksiinsa viranomaisen tarvitsemat ao. substanssitiedot. Asiakas saa tiedon hakemuksiensa vastaanottamisesta ja käsittelyprosessien etenemisestä ja päätöksistä palvelukerrokseen. Palvelukerros tarjoaa vastavasti merkittäviä prosessihyötyjä myös viranomaistoimijoille.

Melkein kaikissa palvelukokonaisuuksissa kunta/kaupunki tarvitaan mukaan tähän prosessiin. Parhaillaan pohditaan ratkaisua siihen, miten nämä [lupaprosessit] hoidetaan jos kunnassa ei ole digitaalasia asiointi- ja käsittelyjärjestelmiä lupapalveluissa käytössä.

Aihe on mainittu myös uudessa Rinteen hallitusohjelmassa ja nähdäänkin, että työ jatkuu ja että sille on tarvetta (yhden luukun digilupa –maininta).

Keskustelu:

Keskustelussa korostettiin sitä, että kunnat olisivat jatkossa vahvasti hankkeessa mukana, erityisesti koska kuntia on niin monenlaisia ja kokoisia (KL koordinoi tätä), ettei nykyinen edustus ole riittävä jos vain muutama suuri kaupunki on mukana. Tapahtumajärjestämiseen liittyen toivottiin myös muistettavan, että myös hyvin pienet kunnat järjestävät myös erittäin suuria tapahtumia. Helsingissä on tänä kesänä kokeilu lupaprosesseista ja siellä yritetään hämärtää/madaltaa tarkoituksellisesti toimialarajoja, koska ei hakijaa/kuntalaista kiinnosta mikä instanssi hakemuksen/luvan käsittelee, vain lopputulos.

Tuotiin esille myös tämän suuntainen kirjaus uudessa hallitusohjelmassa ja tiedusteltiin miten skaalautuvuus erilaisiin ja kokoisiin kuntiin on otettu hankkeessa huomioon (esimerkiksi teknisten

vaatimuksien osalta ja toisaalta mitä kunta voisi hyötyä), johon todettiin, että em. asioita on pohdittu ja pyritty luomaan systeemiä, joka toimisi yhteen esimerkiksi kuntien sähköpostin kanssa.

Keskustelussa nostettiin esille myös lainsäädännön vaikutukset ja todettiin että esimerkiksi ympäristöministeriön ympäristöllisten yhden luukun menettelyjen lain toimeenpano nojaa palvelukeroksen käyttöönottoon. Myös sotesektorin puolella lainsäädäntövalmistelut ovat olleet kytköksissä palvelumuotoilutarkasteluun. Lainsäädännön näkymistä pidettiin keskeisenä, sillä sen pitäisi kulkea käsikädessä toimintatapamuutoksen kanssa.

Päätös: Juhta puoltaa myös kuntien laajempaa mukaan tuloa Luvat ja valvonta –hankkeeseen ja yhteistyötä Kuntaliiton kanssa. Tavoitteena on tukea organisaatio- ja hallinnonalat ylittäviä asiakaslähtöisiä palvelukokonaisuuksia edistävää yhteistyötä.

3 YTI:n loppuraportin esittely ja tiedon yhteentoimivuuden hallintamalli

Esittelijät: Loppuraportti: lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara, VM (Liite 3)

(<https://vm.fi/yti-toimii>)

Tiedon yhteentoimivuuden hallintamalli, erityisasiantuntija Jaana Nevalainen, VM (Liite 4)

Alustukset: Kivivasara esitteli Riitta Autereen valmisteleman taustaesityksen YTI:n loppuraporttiin liittyen. Nevalainen esitteli hallintamallia, jonka pyrkimyksenä on mennä kohti tiedon kiertotaloutta, jossa kerran toteutettua voidaan käyttää yhteisesti ja uudelleen hyväksi. Keskiössä ovat tietalueet, joita edistetään tarvelähtöisesti ja joiden pohjalla on palveluluokitus.

Keskustelu:

Kuntaliitto nosti esille heidän kiinnostuksen tematiikkaan, mutta huolena on jatkuvuuden puuttuminen. Todettiin hyväksi asiaksi, että VRK:ssa on vastuu asiasta ja että VM valvoo. Todettiin, että kuntien mukaan ottaminen, erityisesti koulutuksen saralla, tietalueiden osalta olisi tärkeää. Resursseja tarvitaan.

Keskusteluun nousi myös jo olemassa olevien rakenteiden huomioiminen, esimerkiksi STM:n hallinnonalalla sekä kansainvälisten standardien huomioimisen osalta. Keskusteltiin myös palautemekanismista, käytännön toimivuudesta sekä datan hyödyntämisestä. Korostettiin yhteistyön merkitystä ja tärkeyttä.

Päätös: Merkitään Juhtan havainnot hankkeen toteutumisesta ja evästyksiset jatkoa varten; alkavissa kärkihankkeissa ja kuntien rajat ylittävissä hankkeissa hyödynnetään yhteentoimivuusmallia.

Puheenjohtajaksi vaihtui Anna-Maija Karjalainen.

4 Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurityöryhmä (JHKA) jatkoasettaminen

Esittelijä: neuvotteleva virkamies Suvi Remes (Liitteet 5 A ja B)

([VM.fi hankesivut JHKA VM036:00/2019](https://vm.fi/hankesivut/JHKA_VM036:00/2019) sekä <https://vm.fi/arkkitehtuurit>)

Alustus:

Työryhmän puheenjohtaja esitteli vuoden 2019 loppuun asti asetettua työryhmää, joka kokoontuu ensimmäistä kertaa 12. kesäkuuta. Esiteltiin lyhyesti tehtävät sekä alustavat hahmotelmat työkohteista: ehdotus arkkitehtuurityön ja –informaation roolista muuttuvassa toimintaympäristössä huomioiden mm. uuden tiedonhallintalain, EIF –viitekehityksen kansallinen toimeenpano (työpaja lokakuussa), v.2018 käynnistettyjen viitearkkitehtuurien valmistelun ohjaus.

[Hankeikkunasta vm.fi-sivuilla](#) voi seurata työn etenemistä.

Keskustelu:

Keskustelussa tuotiin esiin mainitun analyysitehtävän suhdetta hallitusohjelmaan, sillä siitä saisi työlle painopisteitä. Keskusteltiin myös asiakokonaisuuden viestinnästä ja siitä, pitäisikö kokonaisarkkitehtuuri-termistä jopa luopua kokonaan, sillä se ohjaa menetelmään ja tekemistä nykyisiin liiaksi. Todettiin, että viestinnällistä keskustelua on käytävä ja löydettävä fokus enemmän arkkitehtuurien hyödyntämiseen. Toisaalta arkkitehtuurityön sanasto on osin myös vakiintunutta, ja tulee tukea myös heitä, jotka ovat siihenkin nojaten panostaneet työhön.

Päätös: Juhta tukee JHKA-työtä asettamispäätöksen mukaisesti.

5 Lainsäädäntökatsaus

Esittelijä: lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara VM (Liite 6)

Esiteltiin lyhyesti julkisen hallinnon tiedonhallintaan ja digitalisaatioon liittyvät käynnissä olevat lainsäädäntöhankkeet ja niiden vaiheet.

Uutta Digi- ja väestötietovirastoa koskevan lainsäädännön täsmentämiseksi valmistellaan ja annetaan vuoden 2019 aikana useita asetuksia. Parhaillaan lausunnoilla on hallinnon sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muutosesitys. Lisäksi todettiin, viranomaisradioverkko VIRVE:n uudistamisesta on hallitusohjelmassa kirjaus.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

6 Muut asiat

Tiedoksi:

- JHS-asioita:

- JHS 180 -päivitys: Paikkatiedon sisältöpalvelut – odottaa hyväksyntäkäsittelyä (”jaosto” + Juhta)
- JHS 163 -päivitys: Suomen korkeusjärjestelmä N2000 – odottaa hyväksyntäkäsittelyä (”jaosto” + Juhta)
- JHS 178 -päivitys: Kunnan paikkatietopalvelurajapinta – odottaa palautekierroksen 2. vaiheen käynnistymistä
- JHS 200 -päivitys: Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus – ylimääräisellä palautekierroksella työryhmän esityksestä
- JHS 174 -päivitys: ICT-palvelujen palvelutasoluokitus (SLA) – palautekierroksen 1. vaihe päättynyt 23.5.

- Kokousaikataulu:

- vierailumatka Jyväskylään; lähtö 28.8. töiden jälkeen. 29.8. vierailuja mm. Jyväskylän kaupunki ja Kela (koko päivä, paluu illalla)
 - kokous 5.9. klo 13.00-16.00, nh.Kollegio, VM (VN-linna, os.Snellmaninkatu 1)
- kokous 9.10. klo 12-15.30, nh. Loppupeli, VM (os.Mariank.9)
- työpajavaraus ke 30.10. 9-15, nh. Jakovara, VM (os.Mariank. 9)
- kokous 3.12. klo 12-15.30, nh. Loppupeli, VM (os.Mariank.9)

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.

Kokouksen jälkeen klo 12.45 pidettiin 15 minuutin kaikille avoin verkkolähetys kokouksyhteenvedosta. Linjoille pääsi mukaan Skype for Business-sovelluksella ja/tai puhelimella.

Lisäksi iltapäivällä Juhta työsti kahden tunnin työpajassa tiedonhallintalakiin liittyen tulevia muutoksia ja pohti tulevan yhteistyöelimen mahdollisia tehtäviä, mistä tarvittaisiin lisää tutkimusta, miten lainsäädännön muutokseen voisi ottaa kantaa ja mitä aiheita olisi tärkeää seurata erityisesti vaikuttavuuden näkökulmasta.

Jakelu: JUHTA:n jäsenet, varajäsenet, sihteerit, asiantuntijat ja muut osallistujat

Liitteet: Liitteet on tallennettu verkko-osoitteeseen:

<https://wiki.julkict.fi/julkict/juhta/juhta-n-kokousasikirjat-vuonna-2019/4-juhta-kokous-6-6.2019/>